

PRO BONO



December/2022

1. NOVELA OBCHODNÉHO ZÁKONNÍKA

Zmeny sa tesne pred Vianocami dotkli aj Obchodného zákonníka a ďalších právnych predpisov, a to napríklad s cieľom upraviť technické nástroje, ktoré umožnia zriadiť podnik zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnú zložku podniku zahraničnej právnickej osoby zjednodušeným spôsobom, ak sú splnené zákonné podmienky, ako aj možnosť výmeny informácií o podnikoch a organizačných zložkách podnikov prostredníctvom systému prepojenia centrálnych registrov, obchodných registrov a registrov spoločností.

2. NOVELA ZÁKONA O ENERGETIKE

Mimoriadne aktuálnou a diskutovanou témou je v týchto dňoch bezpochyby aj oblasť energetiky. Národná rada Slovenskej republiky koncom roka prišla práve s novelou zákona o energetike.

3. NOVELA ZÁKONA O OZBROJENÝCH SILÁCH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Novelizáciou si koncom roka prešla aj oblasť ochrany vymedzených kategórií vojenských objektov a priestorov, či oblasť bezpilotných lietadiel, a to konkrétne novelou zákona o ozbrojených silách Slovenskej republiky.

4. NOVELA ZÁKONA O PODMIENKACH VÝKONU VOLEBNÉHO PRÁVA

Aktualizáciu si po novom prechádza aj oblasť výkonu volebného práva. Novelou zákona o podmienkach výkonu volebného práva je napríklad rozšírenie voľby poštou zo zahraničia pre voľby prezidenta Slovenskej republiky.

5. NOVELA ZÁKONA O POSKYTOVANÍ DOTÁCIÍ V PÔSOBNOSTI MINISTERSTVA HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Za účelom úpravy podmienok poskytovania dotácií na rozvoj priemyselnej výroby, výskumu, vývoja a služieb v reakcii na aplikačnú prax a posun v oblasti infraštruktúry priemyselných zón, prijala Národná rada Slovenskej republiky novelu zákona o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.

6. NOVELA ZÁKONA O ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Za účelom zlepšenie postavenia osôb so zdravotným postihnutím a pacientov, ktorí sú hospitalizovaní v ústavnom zdravotníckom zariadení v odbornom zameraní psychiatria, detská psychiatria a medicína drogových závislostí bola prijatá novela zákona o zdravotnej starostlivosti.

NOVELA OBCHODNÉHO ZÁKONNÍKA

Zmeny sa tesne pred Vianocami dotkli aj Obchodného zákonníka a ďalších právnych predpisov, a to napríklad s cieľom upraviť technické nástroje, ktoré umožnia zriadiť podnik zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnú zložku podniku zahraničnej právnickej osoby zjednodušeným spôsobom, ak sú splnené zákonné podmienky, ako aj možnosť výmeny informácií o podnikoch a organizačných zložkách podnikov prostredníctvom systému prepojenia centrálnych registrov, obchodných registrov a registrov spoločností.

Dňa 20. decembra 2022 bol prijatý zákon č. 8/2023 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OBZ“) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Novelou sa okrem OBZ mení a dopĺňa aj (A) zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“), (B) zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „živnostenský zákon“), (C) zákon č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obchodnom registri“) a (D) zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do OBZ a ďalších právnych predpisov priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia OBZ a vyššie uvedených zákonov.

→ Obchodný zákonník

Najvýraznejšou zmenou, ktorú novela priniesla do OBZ je doplnenie nového ustanovenia § 110a OBZ („Osobitné ustanovenia o zakladaní spoločnosti s ručením obmedzeným zjednodušeným spôsobom“).

„Spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť založená aj zjednodušeným spôsobom

prostredníctvom na to určeného elektronického formulára na vytvorenie spoločenskej zmluvy, ktorý ministerstvo zverejní v štátnom jazyku a v anglickom jazyku na svojom webovom sídle“ (ustanovenie § 110a ods. 1 OBZ).

„Spoločnosť s ručením obmedzeným môže byť založená zjednodušeným spôsobom prostredníctvom na to určeného elektronického formulára na vytvorenie spoločenskej zmluvy, ak sú splnené tieto podmienky: (A) spoločnosť nemá viac ako päť spoločníkov, (B) spoločnosť je založená za účelom podnikania, (C) predmetom podnikania spoločnosti sú len vybrané činnosti zodpovedajúce zoznamu voľných živností podľa osobitného predpisu o živnostenskom podnikaní, (D) predmet podnikania spoločnosti netvorí viac ako 15 vybraných činností zodpovedajúcich zoznamu voľných živností podľa osobitného predpisu o živnostenskom podnikaní, (E) obchodné meno spoločnosti musí obsahovať dodatok označujúci právnu formu „s. r. o.“, (F) vklady spoločníkov spoločnosti sú výlučne peňažné, (G) správcom vkladu je konateľ a (H) spoločnosť nemá ustanovenú dozornú radu“ (ustanovenie § 110a ods. 2 OBZ). „Ustanovením § 110a ods. 2 OBZ nie sú dotknuté ďalšie podmienky na zápis spoločnosti s ručením obmedzeným do obchodného registra podľa OBZ alebo osobitného predpisu“ (ustanovenie § 110a ods. 3 OBZ).

→ Civilný mimosporový poriadok

Novinkou v rámci CMP je nové ustanovenie § 279a CMP.

„Registrovým súdom spoločnosti s ručením obmedzeným založenej zjednodušeným spôsobom prostredníctvom na to určeného elektronického formulára na vytvorenie spoločenskej zmluvy a podniku zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej právnickej osoby, ktorá sa zriaďuje zjednodušeným spôsobom, je Okresný súd Žilina“ (ustanovenie § 279a CMP).

→ Živnostenský zákon

Živnostenský zákon je novelou doplnený napríklad o nové ustanovenie **§ 10 ods. 2** živnostenského zákona, či o nové ustanovenie **§ 10 ods. 8** živnostenského zákona.

„Živnostenské oprávnenie na prevádzkovanie živností uvedených v prílohe č. 4a vzniká právnickej osobe, ktorá sa zakladá zjednodušeným spôsobom a podniku zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnej zložke podniku zahraničnej právnickej osoby, ktorá sa zriaďuje zjednodušeným spôsobom a zapisuje sa do obchodného registra, dňom zápisu právnickej osoby, podniku zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej právnickej osoby do obchodného registra“ (ustanovenie **§ 10 ods. 2** živnostenského zákona).

„Právnickej osobe, podniku zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnej zložke podniku zahraničnej právnickej osoby uvedenej v ustanovení **§ 10 ods. 2** živnostenského zákona vydá živnostenský úrad osvedčenie o živnostenskom oprávnení bezodkladne po vykonaní zápisu právnickej osoby, podniku alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej právnickej osoby do obchodného registra“ (ustanovenie **§ 10 ods. 8** živnostenského zákona).

→ Zákon o obchodnom registri

Zákon o obchodnom registri je novelou doplnený napríklad o nové ustanovenie **§ 7a** zákona o obchodnom registri, upravujúce osobitné ustanovenia k zápisu spoločnosti s ručením obmedzeným založenej zjednodušeným spôsobom a zápisu podniku zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej právnickej osoby zriadenej zjednodušeným spôsobom.

„Pred zápisom spoločnosti s ručením obmedzeným založenej zjednodušeným spôsobom prostredníctvom na to určeného elektronického formulára na vytvorenie spoločenskej zmluvy registrový súd okrem skutočností podľa ustanovenia **§ 6** zákona o obchodnom registri a podmienok podľa ustanovení **§ 7 ods. 3 písm. a), c), e) až g)** zákona o obchodnom registri preverí aj to, či **(A)** fyzická osoba, ktorá sa navrhuje zapísať ako konateľ spoločnosti **(1)** je spôsobilá na právne úkony, **(2)** dosiahla vek 18 rokov, **(3)** je bezúhonná

a **(4)** je zapísaná v registri fyzických osôb, **(B)** spoločníkmi spoločnosti sú iba osoby, ktoré majú vedený účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ktorá má sídlo v členskom štáte Európskej únie alebo v niektorom zo zmluvných štátov Dohody o Európskom hospodárskom priestore, **(C)** spoločníci spoločnosti, ktorí sú fyzickými osobami, nie sú pri zakladaní spoločnosti zastúpení a **(D)** spoločníci spoločnosti, ktorí sú právnickými osobami, konajú pri zakladaní spoločnosti prostredníctvom štatutárneho orgánu“ (ustanovenie **§ 7a ods. 1** zákona o obchodnom registri).

„Za bezúhonnú osobu sa na účel uvedený v ustanovení **§ 7a ods. 1 písm. a) tret'om bode** zákona o obchodnom registri považuje fyzická osoba, ktorá nebola právoplatne odsúdená za trestný čin alebo na ktorú sa hľadí, akoby nebola právoplatne odsúdená. Bezúhonnosť sa preukazuje výpisom z registra trestov. Na účel preverenia bezúhonnosti fyzická osoba, ktorá **(A)** je štátnym občanom Slovenskej republiky, poskytne údaje potrebné na vyžiadanie výpisu z registra trestov; tieto údaje registrový súd bezodkladne zašle v elektronickej podobe prostredníctvom elektronickej komunikácie Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, alebo **(B)** nie je štátnym občanom Slovenskej republiky, poskytne výpis z registra trestov alebo rovnocennú listinu vydanú príslušným orgánom štátu, ktorého je občanom“ (ustanovenie **§ 7a ods. 2** zákona o obchodnom registri).

„Pred zápisom podniku zahraničnej právnickej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej právnickej osoby zriadenej zjednodušeným spôsobom registrový súd okrem skutočností podľa ustanovenia **§ 6** zákona o obchodnom registri a podmienky podľa ustanovenia **§ 7 ods. 18** zákona o obchodnom registri preverí aj to, či vedúci podniku zahraničnej právnickej osoby alebo vedúci organizačnej zložky podniku zahraničnej právnickej osoby spĺňa podmienku podľa ustanovenia **§ 7a ods. 1 písm. a)** zákona o obchodnom registri a zahraničná právnická osoba má vedený účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ktorá má sídlo v členskom štáte Európskej únie alebo v niektorom zo zmluvných štátov Dohody o Európskom hospodárskom priestore“ (ustanovenie **§ 7a ods. 3** zákona o obchodnom registri).

Azda najvýraznejšou novinkou v rámci zákona o obchodnom registri je doplnenie nových

ustanovení § 10a až 10e zákona o obchodnom registri, upravujúcich (A) zápis podniku alebo organizačnej zložky podniku slovenskej právnickej osoby, (B) z meny údajov o zahraničnej osobe, (C) oznámenie o zmene údajov o slovenskej právnickej osobe, (D) výmaz podniku alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby a (E) výmaz podniku alebo organizačnej zložky podniku slovenskej právnickej osoby.

„Registrový súd aj bez návrhu vykoná zápis údajov o podniku alebo o organizačnej zložke podniku slovenskej právnickej osoby, ak zahraničný obchodný register alebo iná evidencia, v ktorej je podnik alebo organizačná zložka podniku slovenskej právnickej osoby zapísaná alebo povinná ukladať listiny, oznámi prostredníctvom systému prepojenia registrov, že došlo k zápisu podniku alebo organizačnej zložky podniku slovenskej právnickej osoby v zahraničnom obchodnom registri alebo inej evidencii; pred vykonaním zápisu údajov o podniku alebo o organizačnej zložke podniku slovenskej právnickej osoby do obchodného registra, registrový súd potvrdí zahraničnému obchodnému registru alebo inej evidencii, v ktorej je podnik alebo organizačná zložka podniku slovenskej právnickej osoby zapísaná alebo povinná ukladať listiny, prostredníctvom systému prepojenia registrov, doručenie tohto oznámenia“ (ustanovenie § 10a zákona o obchodnom registri).

„Registrový súd aj bez návrhu vykoná zmeny údajov o podniku zahraničnej osoby alebo údajov o organizačnej zložke podniku zahraničnej osoby, ak zahraničný obchodný register alebo iná evidencia, v ktorej je zahraničná osoba zapísaná alebo povinná ukladať listiny, oznámi prostredníctvom systému prepojenia registrov, že došlo k zmene údajov o zapísanej zahraničnej osobe, v rozsahu údajov o (A) obchodnom mene, (B) sídle, (C) identifikačnom čísle zahraničnej osoby pridelenom zahraničným obchodným registrom alebo inou evidenciou, v ktorej je zahraničná osoba zapísaná alebo povinná ukladať listiny, (D) právnej forme, (E) štatutárnom orgáne alebo dozornom orgáne, ak je zriadený“ (ustanovenie § 10b ods. 1 zákona o obchodnom registri). „Pred vykonaním zmeny údajov o podniku zahraničnej osoby alebo údajov o organizačnej zložke podniku zahraničnej osoby, registrový súd potvrdí prostredníctvom systému prepojenia registrov zahraničnému obchodnému registru alebo inej evidencii, v ktorej je zahraničná osoba zapísaná alebo je povinná ukladať listiny,

doručenie tohto oznámenia“ (ustanovenie § 10b ods. 2 zákona o obchodnom registri).

„Registrový súd, bez zbytočného odkladu po vykonaní zmeny zápisu údajov v obchodnom registri pri zapísanej slovenskej právnickej osobe, oznámi prostredníctvom systému prepojenia registrov zahraničným obchodným registrom alebo iným evidenciám, do ktorých je podnik alebo organizačná zložka podniku slovenskej právnickej osoby zapísaná alebo v ktorej je povinná ukladať listiny, že došlo k zmene zápisu údajov o slovenskej právnickej osobe, v rozsahu údajov o (A) obchodnom mene, (B) sídle, (C) identifikačnom čísle (D) právnej forme, (E) štatutárnom orgáne alebo dozornom orgáne, ak je zriadený“ (ustanovenie § 10c ods. 1 zákona o obchodnom registri). „Registrový súd bez zbytočného odkladu po uložení listiny podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. g) zákona o obchodnom registri do zbierky listín oznámi prostredníctvom systému prepojenia registrov zahraničným obchodným registrom alebo iným evidenciám, do ktorých je zapísaný podnik alebo organizačná zložka podniku slovenskej právnickej osoby alebo v ktorej je povinná ukladať listiny, že došlo k uloženiu takejto listiny“ (ustanovenie § 10c ods. 2 zákona o obchodnom registri).

„Súd aj bez návrhu vykoná výmaz podniku zahraničnej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby, ak zahraničný obchodný register alebo iná evidencia, v ktorej je zahraničná osoba zapísaná alebo v ktorej je povinná ukladať listiny, oznámi prostredníctvom systému prepojenia registrov, že došlo k zániku alebo k výmazu zapísanej zahraničnej právnickej osoby. Pred vykonaním výmazu registrový súd potvrdí prostredníctvom systému prepojenia registrov zahraničnému obchodnému registru alebo inej evidencii, v ktorej je zahraničná osoba zapísaná alebo v ktorej je povinná ukladať listiny, doručenie tohto oznámenia“ (ustanovenie § 10d ods. 1 zákona o obchodnom registri).

Ustanovenie § 10d ods. 1 zákona o obchodnom registri neplatí, ak zánik alebo výmaz zahraničnej osoby zo zahraničného obchodného registra alebo z inej evidencie, v ktorej je zahraničná osoba zapísaná alebo v ktorej je povinná ukladať listiny, nastali v dôsledku zmeny právnej formy dotknutej zahraničnej osoby, zlúčenia, splnutia alebo rozdelenia zahraničnej osoby zapísanej v zahraničnom obchodnom registri alebo v inej evidencii, v ktorej je zahraničná osoba zapísaná

alebo v ktorej je zahraničná osoba povinná ukladať listiny“ (ustanovenie § 10d ods. 2 zákona o obchodnom registri). „Potvrdenie o vykonaní výmazu pri výmaze podniku zahraničnej osoby alebo organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby podľa ustanovenia § 10d ods. 1 zákona o obchodnom registri sa nevydáva“ (ustanovenie § 10d ods. 3 zákona o obchodnom registri).

„Registrový súd aj bez návrhu vykoná výmaz podniku alebo organizačnej zložky podniku slovenskej právnickej osoby, ak zahraničný obchodný register alebo iná evidencia, v ktorej je podnik alebo organizačná zložka podniku slovenskej právnickej osoby zapísaná alebo v ktorej je povinná ukladať listiny, oznámi prostredníctvom systému prepojenia registrov, že došlo k zániku alebo k výmazu zapísaného podniku alebo organizačnej zložky podniku slovenskej právnickej osoby. Registrový súd potvrdí prostredníctvom systému prepojenia registrov zahraničnému obchodnému registru alebo inej evidencii, v ktorej bol podnik alebo organizačná zložka podniku slovenskej právnickej osoby zapísaná alebo v ktorej bola povinná ukladať listiny, doručenie tohto oznámenia“ (ustanovenie § 10e ods. 1 zákona o obchodnom registri). „Potvrdenie o vykonaní výmazu pri výmaze podniku slovenskej právnickej osoby alebo organizačnej zložky podniku slovenskej právnickej osoby podľa ustanovenia §

10e ods. 1 zákona o obchodnom registri sa nevydáva“ (ustanovenie § 10e ods. 2 zákona o obchodnom registri).

→ Zákon o súdoch

V zákone o súdoch dochádza novelou napríklad k doplneniu nového ustanovenia § 82i ods. 4 zákona o súdoch.

„Údaje z registra diskvalifikácií sa sprístupňujú členským štátom Európskej únie a zmluvným štátom Dohody o Európskom hospodárskom priestore, spravidla prostredníctvom systému prepojenia centrálnych registrov, obchodných registrov a registrov spoločností; ustanovenia § 82c až 82h zákona o súdoch sa použijú primerane“ (ustanovenie § 82i ods. 4 zákona o súdoch).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť čiastočne dňa 01. februára 2023 a čiastočne dňa 01. augusta 2023.

Publikované dňa 17.01.2023.

NOVELA ZÁKONA O ENERGETIKE

Mimoriadne aktuálnou a diskutovanou témou je v týchto dňoch bezpochyby aj oblasť energetiky. Národná rada Slovenskej republiky koncom roka prišla práve s novelou zákona o energetike.

Dňa **06. decembra 2022** bol prijatý zákon č. **433/2022 Z. z.** (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **251/2012 Z. z.** o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o energetike“) a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Novelou sa okrem zákona o energetike mení a dopĺňa aj **(A)** zákon č. **595/2003 Z. z.** o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“), **(B)** zákon č. **563/2009 Z. z.** o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“), **(C)** zákon č. **250/2012 Z. z.** o regulácii v sietových odvetviach v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o regulácii“) a **(D)** zákon č. **71/2013 Z. z.** o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovaní dotácií“).

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o energetike priniesla (prioritne novou tretou hlavou zákona o energetike - odvod nadmerných príjmov). Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o energetike a vyššie uvedených právnych predpisov.

→ Odvod nadmerných príjmov

Najvýznamnejšou zmenou, ktorú novela do zákona o energetike priniesla, je doplnenie novej **tretej hlavy (ustanovenia § 25a až § 25k)** zákona o energetike, upravujúcej **odvod nadmerných príjmov**. Predmetom úpravy tretej hlavy zákona o energetike sú konkrétne: **(A) platiteľ odvodu, (B) predmet odvodu, (C) vylúčenie z predmetu odvodu, (D) osobitné ustanovenia o prepojených platiteľoch odvodu, (E) výška odvodu, (F) strop trhového príjmu, (G) odvodové obdobie, (H)**

rozpočtové určenie odvodu, (I) určenie rozhodného inštalovaného elektrického výkonu, (J) všeobecné ustanovenia o správe odvodu a (K) oznámenie o odvode.

„Platiteľom odvodu z nadmerných príjmov je tuzemská fyzická osoba, tuzemská právnická osoba, zahraničná fyzická osoba, zahraničná právnická osoba alebo zahraničný subjekt podľa osobitného predpisu, ak na území Slovenskej republiky vyrába elektrinu v zariadení na výrobu elektriny na základe povolenia vydaného podľa ustanovenia **§ 6 ods. 2 písm. a)** zákona o energetike alebo na základe splnenia oznamovacej povinnosti podľa ustanovenia **§ 6 ods. 6** zákona o energetike“ (ustanovenie **§ 25a ods. 1** zákona o energetike). „Platiteľom odvodu je aj tuzemská fyzická osoba, tuzemská právnická osoba, zahraničná fyzická osoba, zahraničná právnická osoba alebo zahraničný subjekt, ak **(A)** na území Slovenskej republiky nakupuje a predáva elektrinu na základe povolenia na dodávku elektriny podľa ustanovenia **§ 6 ods. 2 písm. a)** zákona o energetike, **(B)** je priamo alebo nepriamo prepojená podľa osobitného predpisu (50c) s iným platiteľom odvodu podľa ustanovenia **§ 25a ods. 1** zákona o energetike a **(C)** dodáva elektrinu na veľkoobchodný trh s elektrinou“ (ustanovenie **§ 25a ods. 2** zákona o energetike).

„Predmetom odvodu z nadmerných príjmov je nadmerný príjem“ (ustanovenie **§ 25b ods. 1** zákona o energetike). „Nadmerným príjmom sa na účely odvodu z nadmerných príjmov rozumie kladný rozdiel medzi trhovým príjmom a stropom trhového príjmu“ (ustanovenie **§ 25b ods. 2** zákona o energetike). „Trhovým príjmom sa na účely odvodu z nadmerných príjmov rozumie trhový príjem podľa osobitného predpisu, ak ide o elektrinu vyrobenú na území Slovenskej republiky dodanú do elektrizačnej sústavy okrem dodanej regulačnej elektriny“ (ustanovenie **§ 25b ods. 3** zákona o energetike).

„Spôsob určenia výšky nadmerného príjmu platiteľom odvodu na základe tržieb z predaja vyrobenej elektriny vrátane vplyvu zaistovacích obchodov týchto príjmov z predaja elektriny a spôsobu preukazovania výšky odvodu ustanoví vláda nariadením“ (ustanovenie **§ 25b ods. 4**

zákona o energetike). „Pri určení odvodového obdobia pre trhovú príjem sa zohľadnia všetky trhové príjmy za elektrinu dodanú v tomto období, a to bez ohľadu na to, kedy dôjde k úhrade za takéto dodanie“ (ustanovenie § 25b ods. 5 zákona o energetike).

„Predmetom odvodu z nadmerného príjmu nie je nadmerný príjem z predaja elektriny vyrobenej (A) v zariadení na výrobu elektriny s inštalovaným výkonom do 0,9 MW vrátane, (B) v zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby výrobcami, ktorí si uplatňujú podporu doplatkom, zároveň si uplatňujú podporu výkupom elektriny výkupcom elektriny za cenu vykupovanej elektriny a zároveň si uplatňujú právo výrobcu elektriny na prevzatie zodpovednosti za odchýlku výkupcom elektriny pre toto zariadenie, (C) vyrobenej v prečerpávacích vodných elektrárnach alebo (D) z biometánu“ (ustanovenie § 25c ods. 1 zákona o energetike). „Predmetom odvodu nie je nadmerný príjem za redistribúciu podľa osobitného predpisu a náhrady za neodobratú elektrinu“ (ustanovenie § 25c ods. 2 zákona o energetike).

„Predmetom odvodu z nadmerných príjmov nie je nadmerný príjem z predaja elektriny dosiahnutý platiteľom odvodu, ak túto elektrinu na veľkoobchodný trh s elektrinou následne dodal iný platiteľ odvodu, ktorý je s ním priamo alebo nepriamo prepojený, a to v rozsahu odvodovej povinnosti vzniknutej v súvislosti s touto elektrinou platiteľovi odvodu, ktorý dodal túto elektrinu na veľkoobchodný trh s elektrinou“ (ustanovenie § 25d ods. 1 zákona o energetike). „Platiteľ odvodu, ktorý vyrobil elektrinu následne dodanú na veľkoobchodný trh s elektrinou iným platiteľom odvodu, ktorý je s ním priamo alebo nepriamo prepojený, ručí za odvod z nadmerných príjmov alebo preddavok k tomuto odvodu hradené platiteľom odvodu, ktorý dodal túto elektrinu na veľkoobchodný trh s elektrinou“ (ustanovenie § 25d ods. 2 zákona o energetike).

„Odvod z nadmerných príjmov je 90 % nadmerného príjmu“ (ustanovenie § 25e zákona o energetike).

„Strop trhového príjmu okrem zariadení na výrobu elektriny podľa ustanovení § 25f ods. 2 a 3 zákona o energetike pre trhovú príjem získaný z predaja 1 MWh elektriny určí nariadením vláda v rozpätí od 50 do 250 eur podľa typu zdroja (A) z veternej energie, (B) zo slnečnej energie, (C) z geotermálnej energie, (D) z vodnej energie, (E) z

plynného paliva z biomasy, (F) z pevného paliva z biomasy, (G) spaľovaním odpadu, (H) z jadrovej energie, (I) z hnedého uhlia, (J) z minerálnych olejov a biokvapaliny, (K) z rašeliny“ (ustanovenie § 25f ods. 1 zákona o energetike). „Strop trhového príjmu získaného z predaja 1 MWh vyrobenej elektriny pre výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnou kombinovanou výrobou zo zdrojov podľa ustanovenia § 25f ods. 1 zákona o energetike, ktorí si uplatňujú podporu doplatkom a zároveň si neuplatňujú podporu vo forme prevzatia zodpovednosti za odchýlku výkupcom elektriny, sa vypočíta ako rozdiel ceny elektriny za jednotku množstva elektriny schválenej alebo určenej Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) podľa osobitného predpisu a doplatku určeného podľa osobitného predpisu s pripočítaním nákladu na odchýlku vo výške, ktorú ustanoví vláda nariadením“ (ustanovenie § 25f ods. 2 zákona o energetike).

„Ak sa elektrina vyrába v zariadení na výrobu elektriny využitím viacerých druhov palív podľa ustanovenia § 25f ods. 1 zákona o energetike, použije sa strop trhového príjmu určený pre prevažujúci druh paliva. Ak platiteľ odvodu vyrába elektrinu vo viacerých zariadeniach na výrobu elektriny, použije sa vážený priemer stropov trhového príjmu jednotlivých zariadení na výrobu elektriny, kde váhami sú množstvá elektriny vyrobenej v jednotlivých zariadeniach na výrobu elektriny za odvodové obdobie. Ak pre zariadenie na výrobu elektriny nie je určený strop trhového príjmu, použije sa na výpočet váženého priemeru priemerná predajná cena elektriny v odvodovom období a váhou je množstvo vyrobenej elektriny v tomto zariadení na výrobu elektriny“ (ustanovenie § 25f ods. 3 zákona o energetike). „Ak dôjde k zvýšeniu ceny emisných kvót skleníkových plynov nad 90 eur za 1 kvótu, môže vláda pre zdroje podľa ustanovenia § 25f ods. 1 písm. i) zákona o energetike nariadením určiť vyšší strop trhového príjmu“ (ustanovenie § 25f ods. 4 zákona o energetike). „Vláda môže pre zdroje podľa ustanovenia § 25f ods. 1 zákona o energetike nariadením určiť vyšší strop trhového príjmu“ (ustanovenie § 25f ods. 5 zákona o energetike).

„Odvodovými obdobiami odvodu z nadmerných príjmov sú jednotlivé kalendárne mesiace v období od 1. decembra 2022 do 31. decembra 2024“ (ustanovenie § 25g ods. 1 zákona o energetike). „Ustanovenia osobitného predpisu týkajúce sa odvodu z nadmerných príjmov sa použijú aj po 30.

júni 2023“ (ustanovenie **§ 25g ods. 2** zákona o energetike).

„Odvod z nadmerných príjmov je príjmom štátneho rozpočtu“ (ustanovenie **§ 25h ods. 1** zákona o energetike). „Odvod sa použije na jeden alebo viac účelov podľa osobitného predpisu“ (ustanovenie **§ 25h ods. 2** zákona o energetike). „Odvod sa platí na príslušný účet vedený v Štátnej pokladnici, ktorý určí Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“) a zverejní ho na svojom webovom sídle“ (ustanovenie **§ 25h ods. 3** zákona o energetike).

„Ak bolo zariadenie na výrobu elektriny uvedené do prevádzky pred 8. októbrom 2022, je na účely odvodu z nadmerných príjmov rozhodný inštalovaný elektrický výkon zariadenia na výrobu elektriny k 8. októbru 2022. Ak bolo zariadenie na výrobu elektriny uvedené do prevádzky po 7. októbri 2022, je na účely odvodu z nadmerných príjmov rozhodný inštalovaný elektrický výkon zariadenia na výrobu elektriny ku dňu uvedenia zariadenia na výrobu elektriny do prevádzky“ (ustanovenie **§ 25i** zákona o energetike).

„Správu odvodu z nadmerných príjmov vykonáva daňový úrad, ktorý je príslušný na správu dane z príjmov platiteľa odvodu z nadmerných príjmov podľa Daňového poriadku“ (ustanovenie **§ 25j ods. 1** zákona o energetike). „Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) a úrad poskytujú správcovi odvodu všetku potrebnú súčinnosť v súvislosti so správou odvodu a poskytujú správcovi odvodu všetky informácie potrebné na riadny výkon správy odvodu“ (ustanovenie **§ 25j ods. 2** zákona o energetike).

„Na správu odvodu z nadmerných príjmov sa primerane použijú ustanovenia Daňového poriadku“ (ustanovenie **§ 25j ods. 3** zákona o energetike). „Ministerstvo rozhoduje vo vzťahu k odvodu z nadmerného príjmu ako druhostupňový orgán vo veciach, v ktorých rozhoduje finančné riaditeľstvo podľa Daňového poriadku a osobitných predpisov“ (ustanovenie **§ 25j ods. 4** zákona o energetike). „Finančné riaditeľstvo poskytuje ministerstvu všetky informácie potrebné pre monitorovanie a podávanie správ Európskej komisii podľa osobitného predpisu. Rozsah informácií podľa prvej vety ustanoví vláda nariadením“ (ustanovenie **§ 25j ods. 5** zákona o energetike).

„Platiteľ odvodu z nadmerných príjmov je povinný podať oznámenie o odvode z nadmerných príjmov

a odvod z nadmerných príjmov zaplatiť za jednotlivé odvodové obdobia do 25. kalendárneho dňa mesiaca nasledujúceho po uplynutí odvodového obdobia“ (ustanovenie **§ 25k ods. 1** zákona o energetike). „Oznámenie o odvode z nadmerných príjmov je povinný podať aj platiteľ odvodu, ktorému nevznikla v odvodovom období povinnosť na úhradu odvodu“ (ustanovenie **§ 25k ods. 2** zákona o energetike).

„Oznámenie o odvode z nadmerných príjmov sa považuje za daňové priznanie podľa Daňového poriadku“ (ustanovenie **§ 25k ods. 3** zákona o energetike). „Oznámenie o odvode z nadmerných príjmov možno podať iba elektronicky“ (ustanovenie **§ 25k ods. 4** zákona o energetike). „Finančné riaditeľstvo v spolupráci s ministerstvom a úradom určí vzor tlačiva oznámenia o odvode z nadmerných príjmov a uverejní ho na svojom webovom sídle“ (ustanovenie **§ 25k ods. 5** zákona o energetike).

→ Osobitné ustanovenia

Novela ďalej do zákona o energetike doplnila napríklad nové ustanovenie **§ 87a** zákona o energetike („**Osobitné ustanovenie upravujúce pravidlá pri obchodovaní s ropou a ropnými výrobkami, na ktoré sa vzťahujú sankcie**“).

„Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá vyrába ropné výrobky podľa osobitného predpisu z ropy, na ktorú sa vzťahujú sankcie podľa osobitného predpisu, je povinná o takýchto ropných výrobkoch a rope viesť hmotnostnú bilanciu a označovať ich v súlade so všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným podľa ustanovenia **§ 95 ods. 1 písm. p)** zákona o energetike“ (ustanovenie **§ 87a ods. 1** zákona o energetike). „Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá dováža na územie Slovenskej republiky ropu, na ktorú sa vzťahujú sankcie podľa osobitného predpisu, a právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá prepravuje ropné výrobky označené podľa ustanovenia **§ 87a ods. 1** zákona o energetike do Českej republiky, je povinná oznamovať ministerstvu každé tri mesiace údaje súvisiace s ropou a ropnými výrobkami, na ktoré sa vzťahujú sankcie podľa osobitného predpisu, v rozsahu ustanovenom všeobecne záväzným právnym predpisom vydaným podľa ustanovenia **§ 95 ods. 1 písm. p)** zákona o energetike“ (ustanovenie **§ 87a ods. 2** zákona o energetike).

„Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorá vyrába, dováža, vyváža, nakupuje alebo predáva ropu a ropné výrobky označené podľa ustanovenia § 87a ods. 1 zákona o energetike, je povinná viesť evidenciu množstva takýchto vyrobených, dovezených, predaných alebo nakúpených výrobkov a množstva takejto nakúpenej, dovezenej alebo prepravenej ropy. Ak právnická osoba alebo fyzická osoba vyrobí, dovezie alebo nakúpi ropné výrobky označené podľa ustanovenia § 87a ods. 1 zákona o energetike na vlastnú spotrebu, povinnosť podľa prvej vety sa na ňu nevzťahuje“ (ustanovenie § 87a ods. 3 zákona o energetike). „S ropnými výrobkami a ropou označenými podľa ustanovenia § 87a ods. 1 zákona o energetike je možné nakladať len v súlade s osobitným predpisom“ (ustanovenie § 87a ods. 4 zákona o energetike).

→ Zákon o regulácii

Najvýraznejšou zmenou, ktorú novela priniesla do **zákona o regulácii**, je doplnenie nového ustanovenia § 16a zákona o regulácii („**Krizová regulácia**“).

„Ak dôjde k mimoriadnej situácii na trhu s tovarom a s ním súvisiacimi regulovanými činnosťami, ohrozeniu odberateľov vplyvom neúmerneho nárastu cien tovarov alebo hrozia štátu značné hospodárske škody, vláda na návrh ministerstva môže vykonať krízovú reguláciu činnosti, tovaru alebo ceny v sieťových odvetviach uvedených v ustanovení § 11 zákona o regulácii (ďalej len „**krízová regulácia**““ (ustanovenie § 16a ods. 1 zákona o regulácii). „Krizová regulácia sa vykoná najdlhšie na jeden rok. Ak dôvody pre ktoré došlo k vykonaniu krízovej regulácie pretrvávajú, vláda môže krízovú reguláciu predĺžiť na nevyhnutne potrebný čas“ (ustanovenie § 16a ods. 2 zákona o regulácii).

„Pri vykonaní krízovej regulácie vláda určí ceny a podmienky ich uplatnenia nariadením vlády. Vláda môže určiť ceny za regulovanú činnosť podľa ustanovenia § 11 zákona o regulácii alebo individuálne ceny pre regulovaný subjekt“ (ustanovenie § 16a ods. 3 zákona o regulácii). „Rozdiel medzi cenami schválenými alebo určenými úradom pri vykonávaní cenovej regulácie podľa tohto zákona o regulácii a cenami určenými nariadením vlády podľa ustanovenia § 16a ods. 3 zákona o regulácii úrad zohľadní pri vykonávaní cenovej regulácie podľa tohto zákona o regulácii

pre nasledujúce obdobie v trvaní najviac štyroch rokov po skončení krízovej regulácie, ak nedôjde k vysporiadaniu rozdielu prostredníctvom úhrady zo štátneho rozpočtu“ (ustanovenie § 16a ods. 4 zákona o regulácii). „Cenové rozhodnutia vydané úradom regulovaným subjektom podľa tohto zákona o regulácii sa neuplatňujú, ak sa cena určí podľa ustanovenia § 16a ods. 3 zákona o regulácii“ (ustanovenie § 16a ods. 5 zákona o regulácii). „Na určenie spôsobu vykonania krízovej regulácie sa ustanovenie § 12 zákona o regulácii použije primerane“ (ustanovenie § 16a ods. 6 zákona o regulácii).

→ Zákon o poskytovaní dotácií

V rámci **zákona o poskytovaní dotácií** novela prináša najmä doplnenie nového ustanovenia § 13f zákona o poskytovaní dotácií („**Dotácia na pokrytie rozdielu cien tepla**“).

„Dotáciu možno poskytnúť na pokrytie rozdielu medzi cenou tepla schválenou alebo určenou úradom a cenou tepla, ktorú určila vláda nariadením“ (ustanovenie § 13f ods. 1 zákona o poskytovaní dotácií).

„Dotáciu podľa ustanovenia § 13f ods. 1 zákona o poskytovaní dotácií možno poskytnúť osobe, ktorá podniká v tepelnej energetike a ktorej úrad schválil alebo určil cenu tepla cenovým rozhodnutím na rok 2023, ak sa na ňu nevzťahujú sankcie“ (ustanovenie § 13f ods. 2 zákona o poskytovaní dotácií). „Na poskytovanie dotácie na pokrytie dodatočných nákladov regulovaných subjektov v dôsledku ustanovenia limitu nárastu cien tepla nariadením vlády sa ustanovenia § 13e ods. 3 až 10 zákona o poskytovaní dotácií použijú primerane“ (ustanovenie § 13f ods. 3 zákona o poskytovaní dotácií).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť čiastočne **dňom vyhlásenia (08. decembra 2022)** a čiastočne **dňa 05. februára 2023**.

Publikované dňa 17.01.2023.

NOVELA ZÁKONA O OZBROJENÝCH SILÁCH SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Novelizáciou si koncom roka prešla aj oblasť ochrany vymedzených kategórií vojenských objektov a priestorov, či oblasť bezpilotných lietadiel, a to konkrétne novelou zákona o ozbrojených silách Slovenskej republiky.

Dňa 29. decembra 2022 bol prijatý zákon č. 8/2023 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 321/2002 Z. z. o ozbrojených silách Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o OSSR“) a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 124/1992 Zb. o Vojenskej polícii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Vojenskej polícii“).

→ Cieľ novely

Cieľom novely je najmä umožniť použitie ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len „ozbrojené sily“) na účely ochrany vymedzených kategórií vojenských objektov a priestorov, označených zákazom fotografovania podľa ustanovenia § 63 ods. 1 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ako aj vojenských konvojov a vojenských transportov, pred činnosťou bezpilotného lietadla, t. j. akéhokoľvek lietadla prevádzkovaného autonómne alebo určeného na samostatnú prevádzku alebo na pilotovanie na diaľku bez pilota na palube, ktorá je z bezpečnostného hľadiska nežiaduca. V záujme zabezpečenia efektívnej ochrany a vymáhania uvedeného zákazu činnosti bezpilotných lietadiel vo vzdušnom priestore nad vojenskými objektmi a priestormi, vojenskými konvojmi a vojenskými transportmi sa následne príslušníci ozbrojených síl Slovenskej republiky (ďalej len „profesionálny vojak“) poskytuje oprávnenie prerušiť činnosť bezpilotného lietadla za použitia technického prostriedku určeného na tento účel alebo vojenskej zbrane.

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o OSSR a zákona o Vojenskej polícii priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny

a doplnenia zákona o OSSR a zákona o Vojenskej polícii.

Prvou zmenou, ktorú novela do zákona o OSSR prináša je rozšírenie možností použitia ozbrojených síl, a to doplnením nového ustanovenia **§ 4 ods. 4 písm. b)** zákona o OSSR.

„Ozbrojené sily možno použiť na ochranu objektov osobitnej dôležitosti a ďalších dôležitých objektov v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo obrany“), vojenských obvodov, vojenských letísk, vojenských heliportov, vojenských objektov a priestorov potrebných na plnenie úloh ozbrojených síl alebo zahraničných ozbrojených síl plniacich úlohy na území Slovenskej republiky v rámci organizácie vzájomnej kolektívnej bezpečnosti, ktorej je Slovenská republika členom, vojenských konvojov a vojenských transportov pred zakázanou činnosťou bezpilotného lietadla za podmienok ustanovených týmto zákonom o OSSR“ (ustanovenie **§ 4 ods. 4 písm. b)** zákona o OSSR).

Novelou sa ďalej rozširuje oprávnenie profesionálneho vojaka použiť zákonom definovanú vojenskú zbraň pri výkone poriadkovej, strážnej, eskortnej alebo dozornej služby aj na účely prerušenia činnosti bezpilotného lietadla, a to po splnení podmienky, že na mieste, kde je taká činnosť zakázaná, nemožno činnosť bezpilotného lietadla prerušiť iným spôsobom.

Pre situácie, kedy budú splnené podmienky použitia vojenskej zbrane profesionálnym vojakom na účely prerušenia činnosti bezpilotného lietadla, sa ustanovuje výnimka z povinnosti profesionálneho vojaka vyzvať osobu, proti ktorej zakročuje, aby upustila od protiprávneho konania s výstrahou, že bude použitá vojenská zbraň, ako aj z povinnosti profesionálneho vojaka použiť varovný výstrel do vzduchu pred samotným použitím vojenskej zbrane. Výnimka z uvedených povinností bude limitovaná iba na situácie, ak zakračujúci profesionálny vojak nie je schopný lokalizovať osobu, ktorá ovláda bezpilotné lietadlo alebo ak výstrahu a varovný výstrel do vzduchu vzhľadom na okolnosti v danom mieste a čase nie je účelné vykonať a vojenská zbraň má byť použitá na účely prerušenia činnosti bezpilotného lietadla. V druhom opisovanom prípade pôjde najmä o

situácie, kedy zakročujúci profesionálny vojak síce bude schopný lokalizovať osobu, ktorá ovláda bezpilotné lietadlo, ale bezpečnostné riziká spojené s dodržaním obligatórných postupov pred použitím vojenskej zbrane budú väčšie, než prípadná služobným zákrokom spôsobená ujma na subjektívnych právach a právom chránených záujmoch osoby, ktorá ovláda bezpilotné lietadlo (ustanovenia **§ 16 ods. 1 písm. c)** a **§ 16 ods. 2** zákona o OSSR).

Novinkou je tiež doplnenie nového ustanovenia **§ 17aa** zákona o OSSR, upravujúceho **zákaz činnosti bezpilotného lietadla**.

„V záujme zabezpečenia obrany a bezpečnosti štátu sa zakazuje činnosť bezpilotného lietadla **(A)** v objektoch a priestoroch uvedených v ustanovení **§ 4 ods. 4 písm. b)** zákona o OSSR, ktoré sú označené zákazom fotografovania, do výšky 120 metrov nad úrovňou zeme alebo do výšky hornej hranice príslušnej časti obmedzeného vzdušného priestoru zriadeného na ich ochranu, **(B)** v priestore nad vojenským konvojom a vojenským transportom do výšky 120 metrov nad úrovňou zeme, presúvajúcim sa po trase a v termíne, ktoré boli zverejnené na webovom sídle ministerstva obrany“ (ustanovenie **§ 17aa ods. 1** zákona o OSSR).

„Ustanovenie **§ 17aa ods. 1** zákona o OSSR sa nevzťahuje na činnosti vykonávané s písomným súhlasom ministerstva obrany a na činnosti uskutočňované vo verejnom záujme bezpilotnými lietadlami, ktoré vykonávajú lety v štátnom záujme“ (ustanovenie **§ 17aa ods. 2** zákona o OSSR).

„Vzor žiadosti o udelenie písomného súhlasu podľa ustanovenia **§ 17aa ods. 2** zákona o OSSR zverejní ministerstvo obrany na svojom webovom sídle“ (ustanovenie **§ 17aa ods. 3** zákona o OSSR).

→ Zákon o Vojenskej polícii

V rámci **zákona o Vojenskej polícii** dochádza novelou napríklad k modifikácii ustanovenia **§ 20d** zákona o Vojenskej polícii, upravujúceho **oprávnenie prerušiť činnosť bezpilotného lietadla**.

„Vojenský policajt je pri zaistovaní ochrany vojenského objektu, vojenského konvoja a vojenského transportu oprávnený prerušiť činnosť bezpilotného lietadla na mieste, kde je to zakázané [ustanovenie **§ 37c ods. 1 písm. b)** zákona o Vojenskej polícii]“ (ustanovenie **§ 20d** zákona o Vojenskej polícii).

Novela do zákona o Vojenskej polícii dopĺňa aj nové ustanovenie **§ 20e** zákona o vojenskej polícii („**Spoločné ustanovenie k oprávneniam vojenského policajta**“).

„Každý je povinný uposlúchnuť výzvu, pokyn, príkaz a požiadavku vojenského policajta alebo strpieť výkon jeho oprávnení podľa ustanovenia **§ 11 až 20d** zákona o Vojenskej polícii a oprávnení podľa osobitných predpisov“ (ustanovenie **§ 20e** zákona o Vojenskej polícii).

V záujme zabezpečenia rovnakej úrovne ochrany vojenských objektov a priestorov, vojenských konvojov a vojenských transportov pred zakázanou činnosťou bezpilotných lietadiel sa po vzore úprav zákona o OSSR spresňujú podmienky, po ktorých splnení možno uplatniť výnimku z povinnosti vojenského policajta vyzvať pred použitím donucovacích prostriedkov osobu, proti ktorej zakročuje, aby upustila od protiprávneho konania s výstrahou, že bude použitý niektorý z donucovacích prostriedkov, z povinnosti vojenského policajta vyzvať osobu, proti ktorej zakročuje, aby upustila od protiprávneho konania s výstrahou, že bude použitá zbraň, ako aj z povinnosti vojenského policajta použiť varovný výstrel do vzduchu pred samotným použitím zbrane (ustanovenia **§ 22 ods. 2 a § 32 ods. 3** zákona o Vojenskej polícii).

Novela nadobúda účinnosť dňa **01. februára 2023**.

Publikované dňa 17.01.2023.

NOVELA ZÁKONA O PODMIENKACH VÝKONU VOLEBNÉHO PRÁVA

Aktualizáciou si po novom prechádza aj oblasť výkonu volebného práva. Novelou zákona o podmienkach výkonu volebného práva je napríklad rozšírenie voľby poštou zo zahraničia pre voľby prezidenta Slovenskej republiky.

Dňa 30. novembra 2022 bol prijatý zákon č. 468/2022 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone volebného práva“).

→ Dôvody prijatia novely

Novela reaguje na celospoločenskú požiadavku rozšíriť voľby poštou aj pre voľby prezidenta Slovenskej republiky, ako aj na požiadavku zjednodušiť voľbu poštou a uľahčiť voličom zo zahraničia uplatnenie ich práva hlasovať vo voľbách. Zároveň novela reaguje na poznatky z aplikačnej praxe z volieb do Národnej rady Slovenskej republiky konaných v roku 2020. Ukázalo sa, že hlasovanie poštou voličmi, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, prostredníctvom obcí ich trvalého pobytu, prináša veľa úskalí, ktoré spôsobili nespokojnosť voličov. Nespokojnosť vyplynula z doručenia neúplnej zásielky, oneskoreného zasielania zásielok, nedostatočnej komunikácie s voličom, a to podľa toho, ako bola príslušná obec pripravená na voľbu poštou.

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o výkone volebného práva priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o výkone volebného práva.

Prvou výraznejšou zmenou, ktorú novela do zákona o výkone volebného práva prináša, je doplnenie nových ustanovení § 11a až 11c zákona o výkone volebného práva, upravujúcich (A) osobitný zoznam voličov, (B) informačný systém pre voľbu poštou a (C) hlasovací preukaz.

„Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) pre hlasovanie poštou vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky a v referende voličmi, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a voličmi, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v čase volieb sa zdržiavajú mimo jej územia, vyhotovuje a vedie osobitný zoznam voličov v elektronickej podobe prostredníctvom informačného systému pre voľbu poštou podľa ustanovenia § 11b zákona o výkone volebného práva“ (ustanovenie § 11a ods. 1 zákona o výkone volebného práva).

„Volič sa do osobitného zoznamu voličov zapisuje na základe žiadosti o voľbu poštou po splnení podmienok ustanovených týmto zákonom. Žiadosť o voľbu poštou možno podať elektronicke alebo v listinnej podobe. Na žiadosť podanú iným spôsobom sa neprihliada. Postup podania žiadosti o voľbu poštou ustanovuje zákon v osobitných častiach“ (ustanovenie § 11a ods. 2 zákona o výkone volebného práva).

„V osobitnom zozname voličov sa voliči vedú v abecednom poradí podľa priezviska“ (ustanovenie § 11a ods. 3 zákona o výkone volebného práva). „O voličovi zapísanom do osobitného zoznamu voličov sa uvádzajú tieto údaje: (A) meno a priezvisko, (B) rodné číslo, (C) adresa trvalého pobytu na území Slovenskej republiky voliča, ktorý má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, (D) adresa miesta pobytu v cudzine, (E) e-mailová adresa voliča, ktorý požiadal o voľbu poštou elektronicke prostredníctvom informačného systému pre voľbu poštou“ (ustanovenie § 11a ods. 4 zákona o výkone volebného práva).

„Z osobitného zoznamu voličov vyhotoví ministerstvo vnútra zoznam voličov, ktorých návratná obálka bola doručená ministerstvu vnútra najneskôr do dvanástej hodiny posledného pracovného dňa pred dňom konania volieb. Zoznam voličov podľa prvej vety ministerstvo vnútra odovzdá v listinnej podobe v deň konania volieb príslušnej okrskovej volebnej komisii utvorenej pre osobitný okrskok. O voličovi zapísanom do zoznamu voličov sa uvádzajú tieto údaje: (A) meno a priezvisko, (B) rodné číslo, (C)

štát miesta pobytu v cudzine“ (ustanovenie **§ 11a ods. 5** zákona o výkone volebného práva). „V zozname voličov podľa ustanovenia **§ 11a ods. 5** zákona o výkone volebného práva sa voliči vedú v časovom poradí, v akom boli návratné obálky doručené.

„Na účely vyhotovenia zápisnice okresnej volebnej komisie o výsledku voľby poštou podľa osobitných častí tohto zákona o výkone volebného práva oznámi ministerstvo vnútra v deň konania volieb okresnej volebnej komisii pre voľbu poštou údaj o počte voličov zapísaných v osobitnom zozname voličov. Do tohto počtu sa nezapočítava počet voličov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorých návratná obálka nebola doručená ministerstvu vnútra najneskôr do dvanástej hodiny posledného pracovného dňa pred dňom konania volieb“ (ustanovenie **§ 11a ods. 7** zákona o výkone volebného práva). „Zoznam voličov podľa ustanovení **§ 9, § 11 a § 11a ods. 1** zákona o výkone volebného práva je neverejný zoznam, pričom údaje z neho nebudú poskytované tretím stranám, ak tento zákon o výkone volebného práva neustanovuje inak“ (ustanovenie **§ 11a ods. 8** zákona o výkone volebného práva).

„Ministerstvo vnútra utvára a spravuje informačný systém pre voľbu poštou. Prostredníctvom informačného systému pre voľbu poštou môžu voliči, ktorí nemajú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a voliči, ktorí majú trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v čase volieb sa zdržiavajú mimo jej územia, elektronicky požiadať o voľbu poštou vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky a v referende“ (ustanovenie **§ 11b ods. 1** zákona o výkone volebného práva). „Ministerstvo vnútra na účel voľby poštou spracúva osobné údaje voliča v rozsahu podľa ustanovenia **§ 11a ods. 4** zákona o výkone volebného práva“ (ustanovenie **§ 11b ods. 2** zákona o výkone volebného práva).

„Vo voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky, vo voľbách do Európskeho parlamentu, vo voľbách prezidenta Slovenskej republiky, v ľudovom hlasovaní o odvolaní prezidenta Slovenskej republiky a v referende voličovi, ktorý nebude môcť voliť vo volebnom okrsku, v ktorého zozname voličov je zapísaný, vydá obec na jeho žiadosť hlasovací preukaz a zo zoznamu voličov ho vyčiarkne s poznámkou o vydaní hlasovacieho preukazu“ (ustanovenie **§ 11c ods. 1** zákona

o výkone volebného práva). „Volič môže požiadať o vydanie hlasovacieho preukazu osobne najneskôr posledný pracovný deň pred dňom konania volieb v úradných hodinách obce. Obec vydá hlasovací preukaz bezodkladne, najskôr však 45 dní pred dňom konania volieb“ (ustanovenie **§ 11c ods. 2** zákona o výkone volebného práva).

„Ministerstvo vnútra najneskôr 50 dní pred dňom konania volieb oznámi príslušnej obci zoznam voličov s trvalým pobytom na jej území, ktorí požiadali o voľbu poštou, v rozsahu údajov meno, priezvisko, rodné číslo a adresa trvalého pobytu. Obec nevydá hlasovací preukaz voličovi, ktorý požiadal o voľbu poštou; to neplatí, ak volič zápis v osobitnom zozname voličov zrušil podľa osobitných častí tohto zákona o výkone volebného práva“ (ustanovenie **§ 11c ods. 3** zákona o výkone volebného práva). „Volič môže požiadať o vydanie hlasovacieho preukazu v listinnej podobe tak, aby žiadosť o vydanie bola doručená obci najneskôr 15 pracovných dní pred dňom konania volieb. Žiadosť musí obsahovať údaje o voličovi podľa ustanovenia **§ 9 ods. 3** zákona o výkone volebného práva. Prostredníctvom osoby splnomocnenej žiadateľom možno požiadať o vydanie hlasovacieho preukazu najneskôr v posledný pracovný deň pred dňom konania volieb“ (ustanovenie **§ 11c ods. 4** zákona o výkone volebného práva).

„Volič môže požiadať o vydanie hlasovacieho preukazu elektronicky najneskôr 15 pracovných dní pred dňom konania volieb. Obec na tieto účely zverejňuje na svojom webovom sídle elektronickú adresu na doručovanie žiadostí. Ak obec nemá webovú adresu, zverejní elektronickú adresu na doručovanie žiadostí na úradnej tabuli obce. Žiadosť musí obsahovať **(A)** údaje o voličovi podľa ustanovenia **§ 9 ods. 3** zákona o výkone volebného práva, **(B)** adresu, na ktorú obec doručí hlasovací preukaz“ (ustanovenie **§ 11c ods. 5** zákona o výkone volebného práva). „Obec zašle hlasovací preukaz voličovi najneskôr do troch pracovných dní od doručenia žiadosti“ (ustanovenie **§ 11c ods. 6** zákona o výkone volebného práva).

„Ak volič v žiadosti uvedie, že hlasovací preukaz prevezme iná osoba, uvedie v žiadosti jej meno, priezvisko a číslo občianskeho preukazu. Táto osoba preukazuje svoju totožnosť občianskym preukazom a prevzatie hlasovacieho preukazu potvrdzuje svojím podpisom“ (ustanovenie **§ 11c ods. 7** zákona o výkone volebného práva). „Tlačivá

hlasovacích preukazov zabezpečuje ministerstvo vnútra. Ministerstvo vnútra doručí hlasovacie preukazy obciam prostredníctvom okresných úradov. Okresný úrad doručí obciam podľa osobitného predpisu hlasovací preukaz aj v jazyku národnostnej menšiny. Hlasovací preukaz musí mať ochranné prvky a miesto pre údaje o voličovi podľa ustanovenia **§ 9 ods. 3** zákona o výkone volebného práva. Hlasovací preukaz opatrí obec odtlačkom úradnej pečiatky obce. Na hlasovacom preukaze musí byť ďalej miesto pre údaje o mene a priezvisku osoby, ktorá ho vydala, pre jej podpis, dátum jeho vydania a miesto pre údaj, pre aké voľby sa vydáva“ (ustanovenie **§ 11c ods. 8** zákona o výkone volebného práva).

„O vydaných hlasovacích preukazoch vedie obec evidenciu. Evidencia obsahuje číslo hlasovacieho preukazu, údaje o voličovi podľa ustanovenia **§ 9 ods. 3** zákona o výkone volebného práva a dátum jeho vydania. Súčasťou evidencie je žiadosť voliča o vydanie hlasovacieho preukazu. Pri strate alebo odcudzení hlasovacieho preukazu obec voličovi nový hlasovací preukaz nevydá“ (ustanovenie **§ 11c ods. 9** zákona o výkone volebného práva). „Hlasovací preukaz oprávňuje na zápis do zoznamu voličov v ktoromkoľvek volebnom okrsku“ (ustanovenie **§ 11c ods. 10** zákona o výkone volebného práva).

Novinkou je aj nové ustanovenie **§ 60a** zákona o výkone volebného práva („**Spoločné ustanovenia o voľbe poštou**“).

„Hlasovacie lístky pre voľbu poštou obsahujú údaje podľa ustanovenia **§ 55 ods. 3** zákona o výkone volebného práva a označenie, že ide o hlasovacie lístky pre voľbu poštou. Hlasovacie lístky pre voľbu poštou zverejní ministerstvo vnútra na svojom webovom sídle najneskôr 50 dní pred dňom konania volieb“ (ustanovenie **§ 60a ods. 1** zákona o výkone volebného práva). „Volič na jednom hlasovacom lístku môže zakrúžkovaním poradového čísla najviac štyroch kandidátov uvedených na tomto hlasovacom lístku vyznačiť, ktorému z kandidátov dáva prednosť“ (ustanovenie **§ 60a ods. 2** zákona o výkone volebného práva).

„Volič vkladá hlasovací lístok do obálky na hlasovanie a zalepenú obálku na hlasovanie vkladá do návratnej obálky, ktorá mu bola doručená ministerstvom vnútra a ktorú odosiela. Poštovné uhrádza volič. Návratná obálka je označená heslom „VOĽBA POŠTOU“ a je na nej uvedená adresa sídla

ministerstva vnútra ako adresáta, adresa voliča ako odosielateľa a jedinečný identifikačný kód“ (ustanovenie **§ 60a ods. 3** zákona o výkone volebného práva). „Volič, ktorého zásielka s materiálmi na hlasovanie sa ministerstvu vnútra vrátila ako nedoručená, môže požiadať o opätovné zaslanie materiálov na hlasovanie na adresu miesta pobytu v cudzine najneskôr desať dní pred dňom konania volieb alebo môže zápis do osobitného zoznamu voličov zrušiť“ (ustanovenie **§ 60a ods. 4** zákona o výkone volebného práva).

„Do výsledku hlasovania poštou sa započítavajú hlasy na hlasovacích lístkoch, ktoré boli doručené ministerstvu vnútra najneskôr do dvanástej hodiny posledného pracovného dňa pred dňom konania volieb. Ministerstvo vnútra bezodkladne oznámi príslušnej obci zoznam voličov s trvalým pobytom na jej území v rozsahu údajov podľa ustanovenia **§ 11c ods. 3** zákona o výkone volebného práva, ktorých návratná obálka bola doručená ministerstvu vnútra v lehote podľa prvej vety; obec voliča zo zoznamu voličov podľa ustanovenia **§ 11** zákona o výkone volebného práva vyčiarkne s poznámkou, že volič hlasoval poštou. Návratné obálky odovzdá ministerstvo vnútra okrskovým volebným komisiám utvoreným pre osobitné okrsky v deň konania volieb“ (ustanovenie **§ 60a ods. 5** zákona o výkone volebného práva).

„Okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrsk v deň konania volieb zakrúžkuje poradové čísla voličov a vyznačuje voľbu poštou v zozname voličov podľa ustanovenia **§ 11a ods. 5** zákona o výkone volebného práva. Po otvorení návratných obálok a po vybratí obálok s hlasovacími lístkami vkladá okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrsk obálky do volebnej schránky. Ak je v návratnej obálke viac obálok na hlasovanie, sú všetky tieto obálky neplatné“ (ustanovenie **§ 60a ods. 6** zákona o výkone volebného práva). „Okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrsk zisťuje výsledky hlasovania poštou v deň konania volieb od osemnástej hodiny. Na postup pri zisťovaní výsledkov hlasovania poštou sa vzťahujú ustanovenia **§ 29 ods. 2 až 4, § 61 a § 62** zákona o výkone volebného práva primerane“ (ustanovenie **§ 60a ods. 7** zákona o výkone volebného práva).

„Okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrsk vyhotoví zápisnicu o výsledku hlasovania poštou v elektronickej podobe prostredníctvom informačného systému štatistického úradu. Dva rovnopisy vytlačenej zápisnice podpisujú predseda

a ostatní členovia okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok. Ak niektorý z členov okrskovej volebnej komisie utvorenej pre osobitný okrskok túto zápisnicu nepodpísal, môže v zápisnici uviesť dôvody nepodpísania. Nepodpísanie zápisnice poštou nemá vplyv na jej platnosť. Okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrskok bezodkladne po podpísaní zápisnice zašle elektronicky vyhotovenú zápisnicu okresnej volebnej komisii pre voľbu poštou“ (ustanovenie **§ 60a ods. 8** zákona o výkone volebného práva).

„Okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrskok v zápisnici o výsledku hlasovania poštou uvádza **(A)** počet voličov, ktorých návratná obálka bola doručená, **(B)** počet odovzdaných obálok na hlasovanie, **(C)** počet platných hlasov odovzdaných pre každú politickú stranu alebo koalíciu, **(D)** počet voličov, ktorí využili právo prednostného hlasu pre kandidátov politickej strany alebo koalície, **(E)** počet platných prednostných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov podľa politických strán alebo koalícií“ (ustanovenie **§ 60a ods. 9** zákona o výkone volebného práva).

„Okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrskok bezodkladne doručí ministerstvu vnútra jeden rovnopis vytlačenej a podpísanej zápisnice o výsledku hlasovania poštou“ (ustanovenie **§ 60a ods. 10** zákona o výkone volebného práva).

„Okrsková volebná komisia utvorená pre osobitný okrskok ukončí svoju činnosť na pokyn okresnej volebnej komisii pre voľbu poštou“ (ustanovenia **§ 60a ods. 11** zákona o výkone volebného práva).

„Na overovanie zápisníc okrskových volebných komisii utvorených pre osobitné okrsky okresnou volebnou komisiou pre voľbu poštou sa vzťahuje ustanovenie **§ 64** zákona o výkone volebného práva primerane“ (ustanovenie **§ 60a ods. 12** zákona o výkone volebného práva).

„Okresná volebná komisia pre voľbu poštou v zápisnici o výsledku voľby poštou uvádza **(A)** počet osobitných okrskov a počet okrskových volebných komisii utvorených pre osobitné okrsky, ktoré doručili výsledok hlasovania poštou, **(B)** počet voličov zapísaných v osobitnom zozname voličov, **(C)** počet voličov, ktorých návratná obálka bola doručená, **(D)** počet odovzdaných obálok na hlasovanie, **(E)** celkový počet platných hlasov, **(F)** počet platných hlasov odovzdaných pre každú politickú stranu alebo koalíciu, **(G)** počet voličov, ktorí využili právo prednostného hlasu pre kandidátov politickej strany alebo koalície, **(H)** počet platných prednostných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov podľa politických strán alebo koalícií“ (ustanovenie **§ 60a ods. 13** zákona o výkone volebného práva).

„Na vyhotovenie zápisnice okresnej volebnej komisii pre voľbu poštou sa vzťahuje ustanovenie **§ 32 ods. 1** zákona o výkone volebného práva primerane. Okresná volebná komisia pre voľbu poštou bezodkladne zasiela elektronicky štátnej komisii podpísanú zápisnicu o výsledku voľby poštou a bezodkladne zabezpečí doručenie jedného rovnopisu zápisnice štátnej komisii. Okresná volebná komisia pre voľbu poštou ukončí svoju činnosť na pokyn štátnej komisii“ (ustanovenie **§ 60a ods. 14** zákona o výkone volebného práva).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť dňa **01. marca 2023.**

Publikované dňa 17.01.2023.

NOVELA ZÁKONA O POSKYTOVANÍ DOTÁCIÍ V PÔSOBNOSTI MINISTERSTVA HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Za účelom úpravy podmienok poskytovania dotácií na rozvoj priemyselnej výroby, výskumu, vývoja a služieb v reakcii na aplikačnú prax a posun v oblasti infraštruktúry priemyselných zón, prijala Národná rada Slovenskej republiky novelu zákona o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.

Dňa 29. novembra 2022 bol prijatý zákon č. 467/2022 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 71/2013 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovaní dotácií“).

→ Prehľad najdôležitejších zmien

Základnými zmenami, ktoré novela do zákona o poskytovaní dotácií prináša, sú: (A) zahrnutie dvoch nových účelov použitia dotácie: preložka elektronických komunikačných sietí alebo vybraných líniových stavieb a náklady na štúdiu realizovateľnosti projektu súvisiaceho s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu, vývoja a služieb, (B) zahrnutie odstránenia alebo zmiernenia negatívneho environmentálneho vplyvu spôsobeného priemyselnou výrobou zmenou doterajšieho účelu dotácie, (C) ustanovenie pravidiel spolufinancovania účelu dotácie, (D) pridanie novej kategórie úloh, na plnenie ktorých môže obec alebo vyšší územný celok žiadať dotáciu, a to úloh súvisiacich s prípravou územia na zabezpečenie rozvoja investícií, (E) vytvorenie podmienok na podávanie žiadostí týkajúcich sa mimoriadnych a naliehavých úloh súvisiacich s investíciou investora aj mimo výzvy na predkladanie žiadostí, (F) úprava povinností prijímateľa a požadovaných príloh žiadosti v reakcii na uvedené zmeny.

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadu najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o poskytovaní dotácií priniesla.

Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o poskytovaní dotácií.

Prvou výraznejšou zmenou, ktorú novela prináša, je modifikácia ustanovenia § 7 zákona o poskytovaní dotácií.

„Dotáciu podľa ustanovenia § 2 písm. e) zákona o poskytovaní dotácií možno poskytnúť na (A) výstavbu, prestavbu, rekonštrukciu a preložku (1) prístupovej komunikácie alebo železničnej vlečky, (2) kanalizácie, prečerpávacej stanice alebo čistiarne odpadových vôd, (3) prípojky vody, vodojemu alebo čerpacej stanice, (4) prípojky plynu vrátane hlavného uzáveru plynu a plynárenského zariadenia alebo regulačnej stanice plynu, (5) elektrickej prípojky alebo transformačnej stanice, (B) preložku vedení a telekomunikačných zariadení, alebo vybraných líniových stavieb, (C) terénne úpravy, vrátane asanácie v zóne vyčlenenej územným plánom pre priemysel, (D) náklady na projektovú dokumentáciu stavieb alebo činností podľa ustanovení § 7 ods. 1 písmen a) až c) a f) až j) zákona o poskytovaní dotácií, (E) náklady na štúdiu realizovateľnosti projektu súvisiaceho s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu a vývoja a služieb, (F) výkup pozemkov pod stavbami realizovanými podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písmena a) zákona o poskytovaní dotácií alebo pod inžinierskymi stavbami vo vlastníctve žiadateľa, ktoré žiadateľ uvedie v projekte podľa ustanovenia § 10 ods. 6 písm. b) zákona o poskytovaní dotácií, (G) odkúpenie nefunkčnej alebo nevyužívanej nehnuteľnosti v zóne vyčlenenej územným plánom obce pre priemysel, (H) výstavbu, prestavbu, rekonštrukciu alebo odstránenie nehnuteľnosti v zóne vyčlenenej územným plánom pre priemysel, (I) odkúpenie alebo rekonštrukciu prístupovej komunikácie k nehnuteľnosti podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písmen g) a h) zákona o poskytovaní dotácií vrátane súvisiacich inžinierskych sietí uložených v cestnom telese prístupovej komunikácie, (J) odstránenie alebo zmiernenie negatívneho environmentálneho vplyvu spôsobeného priemyselnou výrobou v zóne vyčlenenej územným

plánom pre priemysel, **(K)** archeologický výskum, **(L)** geologické práce, **(M)** vybrané geodetické a kartografické činnosti, **(N)** úhradu nákladov obchodnej spoločnosti založenej Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), ktorá zabezpečuje realizáciu účelu, na ktorý sa dotácia poskytuje, vyplývajúceho z mandátnej zmluvy podľa ustanovenia **§ 10 ods. 6 písm. g)** zákona o poskytovaní dotácií“ (ustanovenie **§ 7 ods. 1** zákona o poskytovaní dotácií).

„Na účely poskytnutia dotácie podľa ustanovenia **§ 7 ods. 1** zákona o poskytovaní dotácií sa rozumie **(A)** úlohami súvisiacimi s prípravou územia na zabezpečenie rozvoja investícií úlohy realizované za účelom vytvorenia vhodných podmienok na zabezpečenie rozvoja investícií súvisiace najmä s výstavbou, prestavbou, rekonštrukciou a preložkou stavebných objektov, výstavbou, prestavbou, rekonštrukciou, odstránením a odkúpením nehnuteľností v zóne vyčlenenej na realizáciu projektov súvisiacich s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu a vývoja a služieb, výkupom pozemkov, zabezpečením prác, prieskumov a projektovej dokumentácie a úhrada nákladov vynaložených na kompenzačné opatrenia potrebné na zmiernenie následkov vyvolaných zvýšenou ekonomickou aktivitou, **(B)** mimoriadnymi a naliehavými úlohami súvisiacimi s investíciou investora neodkladné úlohy nutné pre realizáciu investície investora, súvisiace najmä s výstavbou, prestavbou, rekonštrukciou a preložkou stavebných objektov, výstavbou, prestavbou, rekonštrukciou, odstránením a odkúpením nehnuteľností v zóne vyčlenenej na realizáciu projektov súvisiacich s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu a vývoja a služieb, výkupom pozemkov, zabezpečením prác, prieskumov a projektovej dokumentácie a úhrada nákladov vynaložených na kompenzačné opatrenia potrebné na zmiernenie následkov vyvolaných zvýšenou ekonomickou aktivitou, **(C)** zónou vyčlenenou územným plánom pre priemysel územie vymedzené v schválenom územnom pláne obce alebo územnom pláne zóny ako územie, ktorého funkčné využitie je určené na priemyselnú výrobu, výskum a vývoja súvisiace služby, **(D)** začatím prác na realizácii účelu, na ktorý sa dotácia poskytuje vznik záväzku žiadateľa, na základe ktorého je realizácia účelu dotácie nezvratná, najmä objednanie stavebných prác, objednanie projektovej dokumentácie, objednanie dlhodobého majetku alebo kúpa dlhodobého majetku; prípravné práce, ako je vypracovanie štúdie uskutočniteľnosti, podpis mandátnej zmluvy

s obchodnou spoločnosťou založenou ministerstvom, uskutočnenie verejného obstarávania a získanie povolení, sa nepovažuje za začatie prác, **(E)** poskytnutím dotácie deň účinnosti zmluvy o poskytnutí dotácie, **(F)** orgánom verejnej správy orgán štátnej správy alebo orgán územnej samosprávy“ (ustanovenie **§ 7 ods. 2** zákona o poskytovaní dotácií).

„Dotáciu podľa ustanovenia **§ 7 ods. 1 písm. a) až c) a j) až m)** zákona o poskytovaní dotácií možno poskytnúť len, ak sa pozemok, na ktorom bude účel dotácie realizovaný, nachádza v správe alebo vo vlastníctve žiadateľa alebo v správe alebo vo vlastníctve orgánu verejnej správy alebo osoby zriadenej orgánom verejnej správy“ (ustanovenie **§ 7 ods. 3** zákona o poskytovaní dotácií). „Dotáciu podľa ustanovenia **§ 7 ods. 1** zákona o poskytovaní dotácií možno poskytnúť **(A)** obci alebo vyššiemu územnému celku na plnenie úloh súvisiacich s prípravou územia na zabezpečenie rozvoja investícií v zóne vyčlenenej na realizáciu projektov súvisiacich s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu a vývoja a služieb, **(B)** obci alebo vyššiemu územnému celku na plnenie mimoriadnych a naliehavých úloh súvisiacich s investíciou investora, ktorý zriadil alebo zriadi svoju prevádzkareň v zóne vyčlenenej na realizáciu projektov súvisiacich s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu a vývoja a služieb, **(C)** obchodnej spoločnosti založenej ministerstvom na realizáciu činností uvedených v projekte schválenom vládou“ (ustanovenie **§ 7 ods. 4** zákona o poskytovaní dotácií).

„Ministerstvo vyhlasuje výzvu na predkladanie žiadostí o dotácie podľa ustanovenia **§ 2 písm. e)** zákona o poskytovaní dotácií na svojom webovom sídle najmenej tri mesiace pred termínom predkladania žiadostí. Ministerstvo môže vyhlásiť aj čiastkovú výzvu, ktorá zahŕňa vybrané účely dotácie podľa ustanovenia **§ 7 ods. 1** zákona o poskytovaní dotácií. O dotáciu poskytovanú v súvislosti s plnením mimoriadnych a naliehavých úloh súvisiacich s investíciou investora podľa ustanovenia **§ 7 ods. 4 písm. b)** zákona o poskytovaní dotácií a o dotáciu poskytovanú v súvislosti s realizáciou činností uvedených v zámere schválenom vládou podľa ustanovenia **§ 7 ods. 4 písm. c)** zákona o poskytovaní dotácií možno požiadať aj bez vyhlásenej výzvy na predkladanie žiadostí“ (ustanovenie **§ 7 ods. 5** zákona o poskytovaní dotácií). „Žiadateľ sa môže podieľať na spolufinancovaní účelu dotácie podľa ustanovenia **§ 7 ods. 1** zákona o poskytovaní

dotácií, ak preukáže zabezpečenie spolufinancovania z vlastných zdrojov alebo iných zdrojov, ktoré nepredstavujú štátnu pomoc ani minimálnu pomoc, najmenej vo výške 5 % celkového rozpočtu projektu. Ak nie je dotácia poskytnutá v požadovanej výške, spolufinancovanie z vlastných zdrojov alebo iných zdrojov sa môže znížiť úmerne k výške poskytnutej dotácie“ (ustanovenie § 7 ods. 6 zákona o poskytovaní dotácií).

„Obec alebo vyšší územný celok, ktorý je prijímateľom dotácie podľa ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní dotácií má povinnosť (A) zrealizovať účel dotácie v súlade so žiadosťou a zmluvou o poskytnutí dotácie, (B) zdržať sa prevodu správy alebo prevodu vlastníckeho práva k stavebným objektom alebo pozemkom, na ktoré mu bola poskytnutá dotácia podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. a), b) alebo písm. f) zákona o poskytovaní dotácií na inú osobu v období 10 rokov od poskytnutia dotácie s výnimkou prevodu správy alebo prevodu vlastníckeho práva na orgán verejnej správy alebo osobu zriadenú orgánom verejnej správy, (C) zdržať sa odstránenia funkčného využitia územia, dokladovaného prílohou žiadosti podľa ustanovenia § 10 ods. 6 písm. e) zákona o poskytovaní dotácií, z územného plánu obce alebo územného plánu zóny na ploche, na ktorej sa nachádza nehnuteľnosť alebo prístupová komunikácia, na ktorú mu bola poskytnutá dotácia podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. g), h) alebo písm. i) zákona o poskytovaní dotácií v období 15 rokov od poskytnutia dotácie“ (ustanovenie § 7 ods. 7 zákona o poskytovaní dotácií).

„Obec alebo vyšší územný celok, ktorý je prijímateľom dotácie podľa ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní dotácií má povinnosť v prípade prevodu vlastníckych práv k nehnuteľnosti alebo prístupovej komunikácii, na ktorú mu bola poskytnutá dotácia podľa ustanovenia § 7 ods. 1 písm. g), h) alebo písm. i) zákona o poskytovaní dotácií, vykonať prevod vlastníckych práv pri dodržaní pravidiel štátnej pomoci a minimálnej pomoci alebo vykonať prevod vlastníckych práv za trhovú cenu v danom čase“ (ustanovenie § 7 ods. 8 zákona o poskytovaní dotácií). „Prijímateľ dotácie podľa ustanovenia § 7 ods. 1 zákona o poskytovaní dotácií má povinnosť (A) predkladať ministerstvu ročné správy o použití dotácie a zostatku dotácie, (B) predložiť záverečnú správu do troch mesiacov odo dňa vyčerpania dotácie, (C) zverejniť na svojom webovom sídle, ak ho má zriadené, alebo

na úradnej tabuli informáciu o prijímateľovi dotácie, poskytovateľovi dotácie, účele dotácie a výške dotácie do troch mesiacov od poskytnutia dotácie a zachovať ju najmenej počas dvoch rokov od jej zverejnenia“ (ustanovenie § 7 ods. 9 zákona o poskytovaní dotácií).

„Obec alebo vyšší územný celok, ktorý je prijímateľom dotácie a porušil povinnosť podľa ustanovenia § 7 ods. 7 písm. a) alebo písm. c) zákona o poskytovaní dotácií, alebo podľa ustanovenia § 7 ods. 8 zákona o poskytovaní dotácií, vráti poskytnutú dotáciu v celej výške“ (ustanovenie § 7 ods. 10 zákona o poskytovaní dotácií). „Obec alebo vyšší územný celok, ktorý je prijímateľom dotácie a porušil povinnosť podľa ustanovenia § 7 ods. 7 písm. b) zákona o poskytovaní dotácií, vráti časť dotácie, ktorej sa porušenie povinnosti týka. Ak časť, ktorej sa porušenie povinnosti podľa prvej vety týka prekročí podiel 75 % poskytnutej dotácie, prijímateľ dotácie vráti poskytnutú dotáciu v celej výške“ (ustanovenie § 7 ods. 11 zákona o poskytovaní dotácií).

Zmenami si po novom prechádza aj ustanovenie § 10 ods. 6 zákona o poskytovaní dotácií.

„Prílohou k žiadosti podľa ustanovenia § 2 písm. e) zákona o poskytovaní dotácií sú (A) doklady preukazujúce splnenie podmienok podľa osobitného predpisu, (B) projekt súvisiaci s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu a vývoja a služieb, ktorý obsahuje (1) názov projektu, (2) miesto realizácie projektu zakreslené do leteckej alebo satelitnej snímky s mierkou, z ktorého bude zreteľné umiestnenie projektu a vzťah k okolitému územiu, (3) plánovaný harmonogram realizácie účelu dotácie, (4) popis projektu, v ktorom žiadateľ uvedie podrobný rozpis a odôvodnenie úloh súvisiacich s prípravou územia na zabezpečenie rozvoja investícií a regionálnym rozvojom obce alebo vyššieho územného celku alebo mimoriadnych a naliehavých úloh súvisiacich s investíciou investora a regionálnym rozvojom obce alebo vyššieho územného celku, (5) detailný štruktúrovaný rozpočet projektu, ktorým žiadateľ preukazuje výšku požadovanej dotácie; ak účel dotácie zahŕňa stavebné objekty, rozpočet je vypracovaný autorizovanou osobou, ak ešte neprebehlo verejné obstarávanie, žiadateľ musí rozpočet dodatočne spresniť na základe jeho výsledku, (6) výkaz výmer na jednotlivé stavebné objekty, ak sa ich projekt týka, (7) informácie

potrebné na vyhodnotenie kritérií uvedených vo výzve na predkladanie žiadostí, ak sa žiadosť podáva na základe výzvy na predkladanie žiadostí, **(C)** doklady týkajúce sa stavieb, ak je predmetom žiadosti dotácia na výstavbu, zmenu stavby alebo stavebné úpravy, a to **(1)** právoplatné rozhodnutie o povolení stavby a ak žiadateľ nemá právoplatné rozhodnutie o povolení stavby, čestné vyhlásenie o dodatočnom predložení právoplatného stavebného povolenia s uvedením lehoty jeho predloženia nie dlhšej ako štyri mesiace od dátumu doručenia žiadosti alebo nie dlhšej ako šesť mesiacov od dátumu doručenia žiadosti, ak účel dotácie zahŕňa aj dotáciu podľa ustanovenia **§ 7 ods. 1 písm. d)** zákona o poskytovaní dotácií, **(2)** doklad o ohlásení stavby príslušnému stavebnému úradu, **(3)** údaje podľa osobitného predpisu potrebné na účel overenia vlastníckeho práva k stavbe alebo doklad, ktorým stavebník preukazuje iné právo k stavbe, alebo súhlas vlastníka stavby, ktoré ho oprávňujú vykonať zmenu stavby alebo stavebné úpravy, ak ide o zmenu stavby alebo stavebné úpravy, **(D)** čestné vyhlásenie žiadateľa o správnosti, pravdivosti a úplnosti údajov a informácií uvedených v žiadosti, vrátane príloh k žiadosti a o tom, že nedošlo k začatiu prác na realizácii účelu dotácie pred podaním žiadosti na ministerstvo, **(E)** doklad, ktorým žiadateľ preukáže, že územie, na ktorom sa má realizovať účel dotácie alebo bezprostredne susediace územie je vymedzené v schválenom územnom pláne obce alebo územnom pláne zóny ako územie, ktorého funkčné využitie je určené na priemyselnú výrobu, výskum a vývoj a súvisiace služby, **(F)** znalecký posudok vypracovaný odborne spôsobilou osobou nie starší ako štyri mesiace, ak je predmetom žiadosti dotácia podľa ustanovenia **§ 7 ods. 1 písm. f), g) alebo písm. i)** zákona o poskytovaní dotácií, **(G)** mandátna zmluva s obchodnou spoločnosťou založenou ministerstvom, prostredníctvom ktorej sa zabezpečí proces verejného obstarávania a realizácia účelu, na ktorý sa dotácia poskytuje, ak je žiadateľom obec alebo vyšší územný celok a ak je predmetom žiadosti dotácia vo výške viac ako 300 000 eur, **(H)** zmluva o budúcej zmluve medzi obcou alebo vyšším územným celkom a investorom, ktorý zriadi alebo rozšíri svoju prevádzkareň v zóne na realizáciu projektov súvisiacich s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu a vývoja a služieb, ktorá upraví ich vzťahy najmä v oblasti investičného zámeru, zabezpečenia záväzkov investora na obstaranie investície, záväzkov

investora na vytvorenie nových pracovných miest v prevádzkarni, ktorú zriadi v zóne na realizáciu projektov súvisiacich s rozvojom priemyselnej výroby, výskumu a vývoja a služieb, ak je predmetom žiadosti dotácia požadovaná v súvislosti s plnením mimoriadnych a naliehavých úloh súvisiacich s investíciou investora podľa ustanovenia **§ 7 ods. 4 písm. b)** zákona o poskytovaní dotácií, **(I)** doklad o disponovaní finančnými prostriedkami, ak žiadateľ spolufinancuje účel dotácie podľa ustanovenia **§ 7 ods. 6** zákona o poskytovaní dotácií z vlastných zdrojov, **(J)** doklad o disponovaní finančnými prostriedkami a čestné vyhlásenie o tom, že tieto zdroje nepredstavujú štátnu pomoc ani minimálnu pomoc, ak žiadateľ spolufinancuje účel dotácie podľa ustanovenia **§ 7 ods. 6** zákona o poskytovaní dotácií z iných ako vlastných zdrojov“ (ustanovenie **§ 10 ods. 6** zákona o poskytovaní dotácií).

Na záver dochádza novelou aj k doplneniu nových ustanovení **§ 11 ods. 6 a 7** zákona o poskytovaní dotácií.

„Zmluva o poskytnutí dotácie obsahuje **(A)** označenie zmluvných strán, **(B)** účel, na ktorý sa dotácia poskytuje, **(C)** výšku poskytnutej dotácie, **(D)** číslo účtu vo formáte medzinárodného bankového čísla účtu (IBAN) vedeného v banke alebo pobočke zahraničnej banky, na ktorý sa dotácia poukazuje, **(E)** podmienky poskytnutia a použitia dotácie, **(F)** podmienky a povinnosti spolufinancovania účelu dotácie, ak k nemu dochádza, **(G)** práva a povinnosti zmluvných strán, **(H)** podmienky zúčtovania dotácie a termín odvodu nepoužitých finančných prostriedkov a výnosov z prostriedkov štátneho rozpočtu, **(I)** číslo účtu vo formáte medzinárodného bankového čísla účtu (IBAN) vedeného v štátnej pokladnici, na ktorý sa poukazujú nepoužité finančné prostriedky a výnosy z prostriedkov štátneho rozpočtu, **(J)** dôvody a spôsob odstúpenia od zmluvy, **(K)** možnosť jednorazového alebo postupného čerpania dotácie, **(L)** záväzok prijímateľa dotácie, že poskytnutú dotáciu vráti, ak mu bola na ten istý účel už poskytnutá dotácia zo štátneho rozpočtu v príslušnom rozpočtovom roku, **(M)** spôsob a postup vrátenia poskytnutej dotácie pri neplnení podmienok poskytnutia a použitia dotácie“ (ustanovenie **§ 11 ods. 6** zákona o poskytovaní dotácií).

„Ministerstvo za účelom poskytnutia dotácie vyhlasuje výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie, ak tento zákon o poskytovaní dotácií neustanovuje inak“ (ustanovenie **§ 11 ods. 7** zákona o poskytovaní dotácií).

→ **Účinnosť novely**

Novela nadobúda účinnosť dňa **01. marca 2023.**

Publikované dňa 17.01.2023.

NOVELA ZÁKONA O ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Za účelom zlepšenie postavenia osôb so zdravotným postihnutím a pacientov, ktorí sú hospitalizovaní v ústavnom zdravotníckom zariadení v odbornom zameraní psychiatria, detská psychiatria a medicína drogových závislostí bola prijatá novela zákona o zdravotnej starostlivosti.

Dňa 08. decembra 2022 bol prijatý zákon č. 495/2022 Z. z. (ďalej len „novela“), ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“) a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poskytovateľoch“).

Novela zavádza právny režim regulácie používania obmedzovacích prostriedkov. Obmedzovacie prostriedky sa v praxi používajú avšak podľa doteraz platného právneho stavu neexistovala ich bližšia právna úprava. Potreba právnej úpravy je podčiarknutá tým, že obmedzenie pohybu človeka (pacienta) obmedzovacím prostriedkom je zásahom do jeho osobnej integrity, ktorý môže predstavovať závažné porušenie jeho základných práv.

V nasledujúcom texte sa budeme venovať prehľadú najdôležitejších zmien, ktoré novela do zákona o zdravotnej starostlivosti priniesla. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely, v ktorom sú uvedené všetky zmeny a doplnenia zákona o zdravotnej starostlivosti a zákona o poskytovateľoch.

→ Použitie obmedzovacích prostriedkov

Podstatou novely je najmä doplnenie nového ustanovenia § 9b zákona o zdravotnej starostlivosti („Použitie obmedzovacích prostriedkov“).

„Pri poskytovaní ústavnej starostlivosti možno voči pacientovi použiť obmedzovací prostriedok len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia. Obmedzovací prostriedok možno použiť, iba ak sa nepodarilo odvrátiť nebezpečné konanie pacienta použitím miernejších spôsobov zvládnutia situácie. Za miernejší spôsob zvládnutia situácie podľa prvej vety sa považuje zvládnutie situácie najmä deeskalačnou technikou, verbálnou komunikáciou, odvrátením pozornosti alebo aktívnym počúvaním“ (ustanovenie § 9b ods. 1 zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Používanie obmedzovacích prostriedkov pri poskytovaní ústavnej starostlivosti v rámci osobitného liečebného režimu v detenčnom ústave alebo v detenčnom ústave pre mladistvých upravuje osobitný predpis“ (ustanovenie § 9b ods. 2 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Mechanické obmedzenie je použitie prostriedku na zabránenie voľného pohybu pacienta; za taký prostriedok sa považuje ochranný pás, popruh, zábrana, ochranné lôžko alebo miestnosť na bezpečný pobyt“ (ustanovenie § 9b ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Farmakologické obmedzenie je podanie lieku, ktoré nemá terapeutický účel, bez súhlasu pacienta, s cieľom upokojenia pacienta a zabezpečenia kontroly nad pacientovým správaním. Obmedzovacím prostriedkom podľa prvej vety nie je podanie pravidelnej dávky lieku, ktorá je súčasťou sústavnej liečby“ (ustanovenie § 9b ods. 4 zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Izolácia pacienta je nedobrovoľné umiestnenie pacienta v miestnosti na bezpečný pobyt“ (ustanovenie § 9b ods. 5 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Ak je u pacienta nutné použiť obmedzovací prostriedok, podľa závažnosti klinického stavu sa zvolí najmiernejší spôsob použitia obmedzovacieho prostriedku na dosiahnutie účelu. Použitie obmedzovacieho prostriedku nesmie slúžiť na zľahčovanie poskytovania zdravotnej starostlivosti alebo na zvládnutie nepokoja pacienta, ktorý nevedie k agresívnemu správaniu, k priamemu ohrozeniu života alebo zdravia pacienta alebo iných fyzických osôb, prípadne k ničeniu vecí“ (ustanovenie § 9b ods. 6 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Obmedzovací prostriedok sa u pacienta môže použiť iba spôsobom, ktorý neohrozí zdravie a bezpečnosť pacienta a v miere nevyhnutnej na

dosiahnutie účelu s prihliadnutím na mieru ohrozenia a klinický stav pacienta. Pri použití obmedzovacieho prostriedku má pacient právo za podmienok ustanovených týmto zákonom na rešpektovanie ochrany svojej dôstojnosti a telesnej a psychickej integrity“ (ustanovenie § 9b ods. 7 zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Súbežné použitie viacerých obmedzovacích prostriedkov je prípustné, ak sa nepodarilo odvrátiť ohrozenie použitím obmedzovacích prostriedkov jednotlivo a takýto postup môže napomôcť k významnému skráteniu dĺžky obmedzenia alebo je nevyhnutný na zvládnutie situácie“ (ustanovenie § 9b ods. 8 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Použitie obmedzovacieho prostriedku nariaďuje lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore alebo lekár v špecializačnej príprave v špecializačnom odbore podľa osobitného predpisu. Ak je potrebné obmedzovací prostriedok použiť neodkladne a nemožno zabezpečiť jeho nariadenie lekárom podľa prvej vety, použitie obmedzovacieho prostriedku môže nariadiť aj sestra so špecializáciou v špecializačnom odbore; takto nariadené použitie obmedzovacieho prostriedku bezodkladne posúdi lekár podľa prvej vety. Obmedzovací prostriedok môže vykonať zdravotnícky pracovník alebo pracovník na tento účel určený poskytovateľom ústavnej starostlivosti“ (ustanovenie § 9b ods. 9 zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Pacient obmedzený použitím obmedzovacieho prostriedku musí byť pravidelne kontrolovaný v závislosti od formy použitého obmedzovacieho prostriedku a pri každej kontrole musí byť prehodnotená nevyhnutnosť ďalšieho použitia obmedzovacieho prostriedku“ (ustanovenie § 9b ods. 10 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Zdravotnícky pracovník podľa ustanovenia § 9b ods. 9 zákona o zdravotnej starostlivosti je povinný pred použitím obmedzovacieho prostriedku a pri každej kontrole použitia obmedzujúceho prostriedku informovať pacienta o účele, povahe, následkoch a rizikách použitia obmedzovacieho prostriedku zrozumiteľne, primerane zdravotnému stavu pacienta. Lekár je povinný pacienta informovať o použití obmedzovacieho prostriedku po skončení použitia obmedzovacieho prostriedku v čase, kedy je pacient schopný vzhľadom na svoj zdravotný stav porozumieť informáciám o účele, povahe, následkoch a rizikách obmedzovacieho prostriedku“ (ustanovenie § 9b ods. 11 zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Poskytovateľ ústavnej starostlivosti zabezpečuje vykonanie zápisu o každom použití obmedzovacieho prostriedku do zdravotnej dokumentácie pacienta v rozsahu (A) spôsob použitia obmedzovacieho prostriedku, (B) dátum, čas nariadenia a dĺžku doby použitia obmedzovacieho prostriedku, (C) dôvod použitia obmedzovacieho prostriedku, najmä opis správania pacienta, opis vzájomného kontaktu pacienta s okolím, opis použitia miernejších možností zvládnutia situácie, určenie choroby pacienta, ak mala vplyv na správanie pacienta, (D) meno a priezvisko lekára, ktorý nariadil použitie obmedzovacieho prostriedku, (E) meno a priezvisko zdravotníckeho pracovníka, ktorý vykonal použitie obmedzovacieho prostriedku, (F) záznam o kontrole pri použití obmedzovacieho prostriedku s uvedením údajov podľa ustanovenia § 9b ods. 12 písmena b) zákona o zdravotnej starostlivosti, (G) údaj o informovaní pacienta o účele, povahe, následkoch a rizikách použitia obmedzovacieho prostriedku pred použitím obmedzovacieho prostriedku, (H) údaj o čase, kedy bol pacient informovaný o účele, povahe, následkoch a rizikách použitia obmedzovacieho prostriedku po jeho skončení, (I) aké opatrenia boli prijaté na zamedzenie opakovania sa situácie, pri ktorej bolo nevyhnutné použiť obmedzovací prostriedok“ (ustanovenie § 9b ods. 12 zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Poskytovateľ ústavnej starostlivosti zabezpečuje vykonanie zápisu o každom použití obmedzovacieho prostriedku do registra obmedzovacích prostriedkov. Záznam v registri obmedzovacích prostriedkov obsahuje (A) meno, priezvisko a rodné číslo pacienta, (B) údaje v rozsahu podľa ustanovenia § 9b ods. 12 zákona o zdravotnej starostlivosti“ (ustanovenie § 9b ods. 13 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Poskytovateľ ústavnej starostlivosti je povinný oznámiť použitie obmedzovacieho prostriedku (A) Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zdravotníctva“) v rozsahu a termíne podľa osobitného predpisu, (B) prokurátorovi vykonávajúcemu dozor v zdravotníckom zariadení podľa osobitného predpisu do 72 hodín od použitia obmedzovacieho prostriedku v zdravotníckom zariadení ústavnej starostlivosti v odbornom zameraní psychiatria a v odbornom zameraní detská psychiatria, v detenčnom ústave a v detenčnom ústave pre mladistvých, (C) do 48 hodín od použitia obmedzovacieho prostriedku osobe, ktorú si pacient určil, (D) do 24 hodín od použitia

obmedzovacieho prostriedku osobe uvedenej v ustanovení § 6 ods. 1 písm. b) zákona o zdravotnej starostlivosti“ (ustanovenie § 9b ods. 14 zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Pri používaní obmedzovacích prostriedkov sú zdravotnícki pracovníci povinní dodržiavať zákaz používania všetkých foriem telesných trestov a sankcií a používať len také výchovné prostriedky a metódy, ktoré akýmkoľvek spôsobom dieťa neponižujú, neurážajú, nezanedbávajú, vrátane nebanlivostného zaobchádzania, alebo ktoré sa inak nedotýkajú dôstojnosti dieťaťa a neohrozujú jeho život, zdravie, telesný, citový, rozumový a mravný rozvoj“ (ustanovenie § 9b ods. 15 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Podrobnosti o používaní obmedzovacích prostriedkov, vedení registra obmedzovacích prostriedkov a vnútornom poriadku ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo zdravotníctva“ (ustanovenie § 9b ods. 16 zákona o zdravotnej starostlivosti).

→ **Nové ustanovenia § 11a a § 11b zákona o zdravotnej starostlivosti**

Novela ďalej do zákona o zdravotnej starostlivosti vkladá aj nové ustanovenia § 11a („Práva pacienta v zdravotníckom zariadení ústavnej starostlivosti v odbornom zameraní psychiatria a detská psychiatria“) a § 11b („Vnútorný poriadok v zdravotníckom zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti v odbornom zameraní psychiatria a detská psychiatria“) zákona o zdravotnej starostlivosti“).

„Pri poskytovaní ústavnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení ústavnej starostlivosti v odbornom zameraní psychiatria a v odbornom zameraní detská psychiatria má okrem práv podľa ustanovenia § 11 zákona o zdravotnej starostlivosti každý právo (A) prijímať zdravotnú starostlivosť v čo najmenej obmedzujúcom prostredí, (B) nosiť počas pobytu v zdravotníckom zariadení vlastné domáce oblečenie, ak to jeho aktuálny zdravotný stav umožňuje, (C) dbať o svoju osobnú hygienu a umožniť, aby úkony osobnej intímnej hygieny mohol vykonávať bez prítomnosti ostatných pacientov; ak je potrebné v záujme bezpečnosti, aby zdravotnícky pracovník dohliadal pri sprchovaní na pacienta, má ísť o osobu rovnakého pohlavia, (D) mať k dispozícii uzamykateľnú skrinku

na svoje osobné veci; cennosti si pacient môže uložiť do trezoru zdravotníckeho zariadenia, (E) prijímať návštevy denne, ak to jeho zdravotný stav umožňuje, (F) prijímať a odosielať poštové zásielky a pri čítaní a písaní listov má právo na súkromie, (G) na telefonický kontakt denne prostredníctvom vlastného telefonického zariadenia alebo zariadenia určeného zdravotníckym zariadením, ak to jeho zdravotný stav umožňuje, (H) zúčastniť sa denne na vychádzke v určených vonkajších priestoroch zdravotníckeho zariadenia, (I) na informácie a pre neho zrozumiteľné vysvetlenia týkajúce sa poskytovania zdravotnej starostlivosti a s tým súvisiacich úkonov, podávania liekov, ktoré je povinný užívať, zdravotného stavu, prognózy a liečebného postupu; pacientovi musí byť umožnené nahliadať do svojej zdravotnej dokumentácie a vyhotovovať si z nej kópie, (J) určiť osoby, ktorým budú, a osoby, ktorým nebudú poskytované informácie o jeho zdravotnom stave, (K) na podávanie upravenej stravy, ak to nie je v rozpore so stanoveným individuálnym liečebným postupom; upravenou stravou sa rozumie strava, ktorá zohľadňuje pacientove osobné, kultúrne a náboženské preferencie, (L) využívať priestory vyhradené na fajčenie, (M) podať sťažnosť ohľadom poskytovania zdravotnej starostlivosti písomnou alebo ústnou formou a na oznámenie o vybavení sťažnosti a odôvodnenie vybavenia sťažnosti jemu zrozumiteľným spôsobom“ (ustanovenie § 11a zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Vnútorný poriadok určuje denný režim pacienta hospitalizovaného v zdravotníckom zariadení v odbornom zameraní psychiatria a v odbornom zameraní detská psychiatria a upravuje práva pacienta ustanovené osobitnými predpismi“ (ustanovenie § 11b ods. 1 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Účelom vnútorného poriadku je predchádzať krutému, neludskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu s pacientom hospitalizovaným v zdravotníckom zariadení v odbornom zameraní psychiatria a detská psychiatria alebo jeho trestu.“ (ustanovenie § 11b ods. 2 zákona o zdravotnej starostlivosti). „Zdravotnícke zariadenie v odbornom zameraní psychiatria a v odbornom zameraní detská psychiatria vydá vnútorný poriadok, ktorým sa upravuje spôsob výkonu práv, obmedzení a povinností osoby hospitalizovanej v zdravotníckom zariadení v odbornom zameraní psychiatria a v odbornom zameraní detská psychiatria podľa

ustanovenia **§ 11a** zákona o zdravotnej starostlivosti“ (ustanovenie **§ 11b ods. 3** zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Zdravotnícke zariadenie v odbornom zameraní psychiatria a v odbornom zameraní detská psychiatria pri prijatí do zdravotníckeho zariadenia preukázateľne oboznámi pacienta alebo jeho zákonného zástupcu, dôverníka alebo opatrovníka ustanoveného súdom s vnútorným poriadkom“ (ustanovenie **§ 11b ods. 4** zákona o zdravotnej starostlivosti). „Pacient je opätovne oboznámený s vnútorným poriadkom v prípade, ak bol do zdravotníckeho zariadenia v odbornom zameraní psychiatria a v odbornom zameraní detská psychiatria prijatý v stave, v ktorom toto oboznámenie nebolo možné realizovať a pacient nebol z objektívnych príčin schopný mu plne porozumieť“ (ustanovenie **§ 11b ods. 5** zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Vnútorný poriadok je dostupný na mieste bežne prístupnom pacientovi alebo sa poskytne pacientovi na požiadanie“ (ustanovenie **§ 11b ods. 6** zákona o zdravotnej starostlivosti). „Vnútorný poriadok musí zohľadňovať špecifiká odlišných

režimov zdravotnej starostlivosti poskytovaných osobám umiestneným na jednotlivých oddeleniach zdravotníckeho zariadenia v odbornom zameraní psychiatria a v odbornom zameraní detská psychiatria“ (ustanovenie **§ 11b ods. 7** zákona o zdravotnej starostlivosti). „Podrobnosti o obsahových náležitostiach vnútorného poriadku podľa ustanovenia **§ 11b ods. 1** zákona o zdravotnej starostlivosti ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo zdravotníctva“ (ustanovenie **§ 11b ods. 8** zákona o zdravotnej starostlivosti).

→ Účinnosť novely

Novela nadobúda účinnosť čiastočne dňa **01. marca 2023** a čiastočne dňa **01. júna 2023**.

Publikované dňa 17.01.2023.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeníach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, autora článkov JUDr. Martina Točka prostredníctvom emailovej adresy jurkovic@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2023